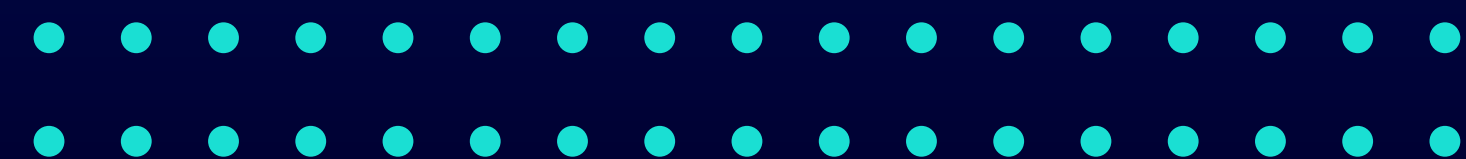

POSTULATY PRZEDSIĘBIORCÓW

—
ROK NOWEJ WŁADZY
ROK 2024

SKRÓT

STRESZCZENIE

W październiku 2023 roku eksperci Konfederacji Lewiatan, w porozumieniu z firmami, przygotowali kilkadziesiąt postulatów do nowego rządu, które obejmowały 12 obszarów, m.in. podatki, pracę, edukację, energetykę, cyfryzację. Minął rok od wyborów, co stanowi dobry moment na częściową ocenę realizacji naszych postulatów.

W tym czasie Polska zmierzyła się z wieloma wyzwaniami, zarówno zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Wojna w Ukrainie, która wybuchła w 2022 roku, miała i nadal ma znaczący wpływ na sytuację gospodarczą kraju. Zaangażowanie w pomoc humanitarną i wojskową dla Ukrainy wiązało się z istotnymi kosztami, które obciążły budżet państwa. Konflikt ten wpłynął również na konieczność fiskalnego wsparcia polskich obywateli w walce z rosnącymi cenami, szczególnie energii.

W wyniku agresji Rosji na Ukrainę, rząd dokonał rewizji swoich priorytetów, kładąc szczególny nacisk na modernizację armii. Ten splot wydarzeń geopolitycznych i ekonomicznych, wraz z decyzjami podjętymi przez rząd Prawa i Sprawiedliwości, postawił obecny gabinet przed wyjątkowo trudnym zadaniem – utrzymaniem stabilności finansów publicznych.

Pogorszyły się warunki do realizacji postulatów

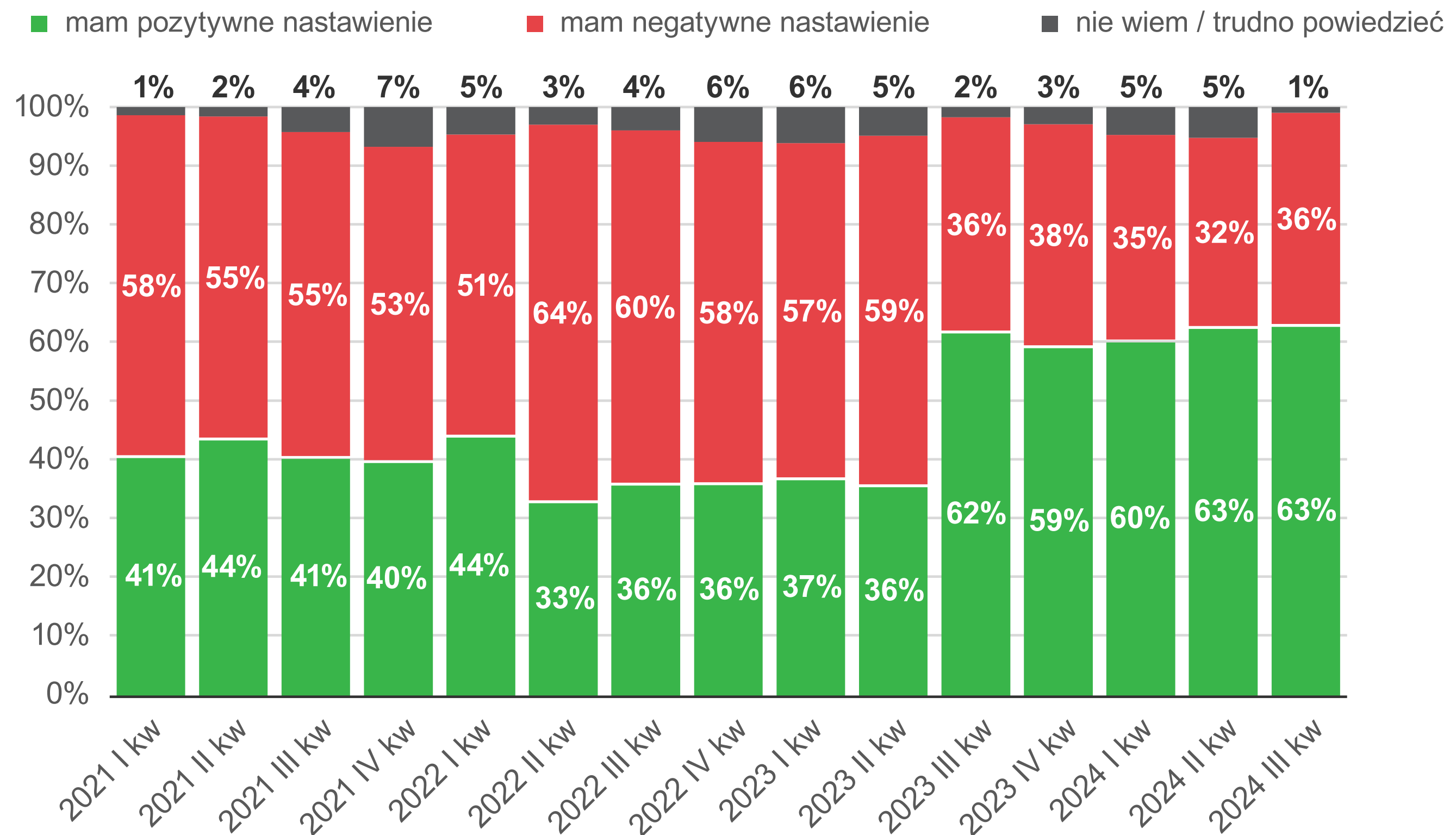
Bez solidnych podstaw budżetowych, realizacja żadnego z postulatów nie byłaby możliwa w sposób odpowiedzialny, ponieważ mogłaby w dłuższej perspektywie skutkować dodatkowym obciążeniem przedsiębiorców w formie nowych danin i podatków lub pogorszeniem jakości usług publicznych.

Dodatkowo, we wrześniu 2024 roku, Polska zmierzyła się z klęską żywiołową. Powódź, która spowodowała znaczne straty materialne, wymusiła kolejne wydatki na działania ratunkowe oraz odbudowę zniszczonej infrastruktury, co jeszcze bardziej pogorszyło warunki do realizacji postulatów Konfederacji Lewiatan i przesunęło je na dalszy plan.

Wyraźnie widać na podstawie wyników badań Indeksu Lewiatana, że biznes w Polsce ma zdecydowanie lepsze zdanie o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej w najbliższej przyszłości, a ta wyraźna zmiana nastąpiła dokładnie w okresie ogłoszenia wyników wyborów do parlamentu (Wykres 1).

Oceniając realizację postulatów, uwzględniliśmy wszystkie wyżej wymienione okoliczności, które mogły wpłynąć na politykę rządu. Aby uwiarygodnić naszą ocenę oraz potwierdzić słuszność postulatów, we wrześniu 2024 r. przeprowadziliśmy reprezentatywne badanie pn. „Indeks Lewiatana” metodą CATI wśród 300 firm z segmentu małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

Wykres 1. Gdy myśli Pan(i) o prowadzeniu firmy w nadchodzącym czasie w kontekście biznesowym, to jakie jest Pan(i) nastawienie:

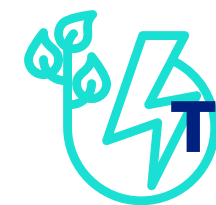

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania Indeks Lewiatana

POSTULATY PO ROKU

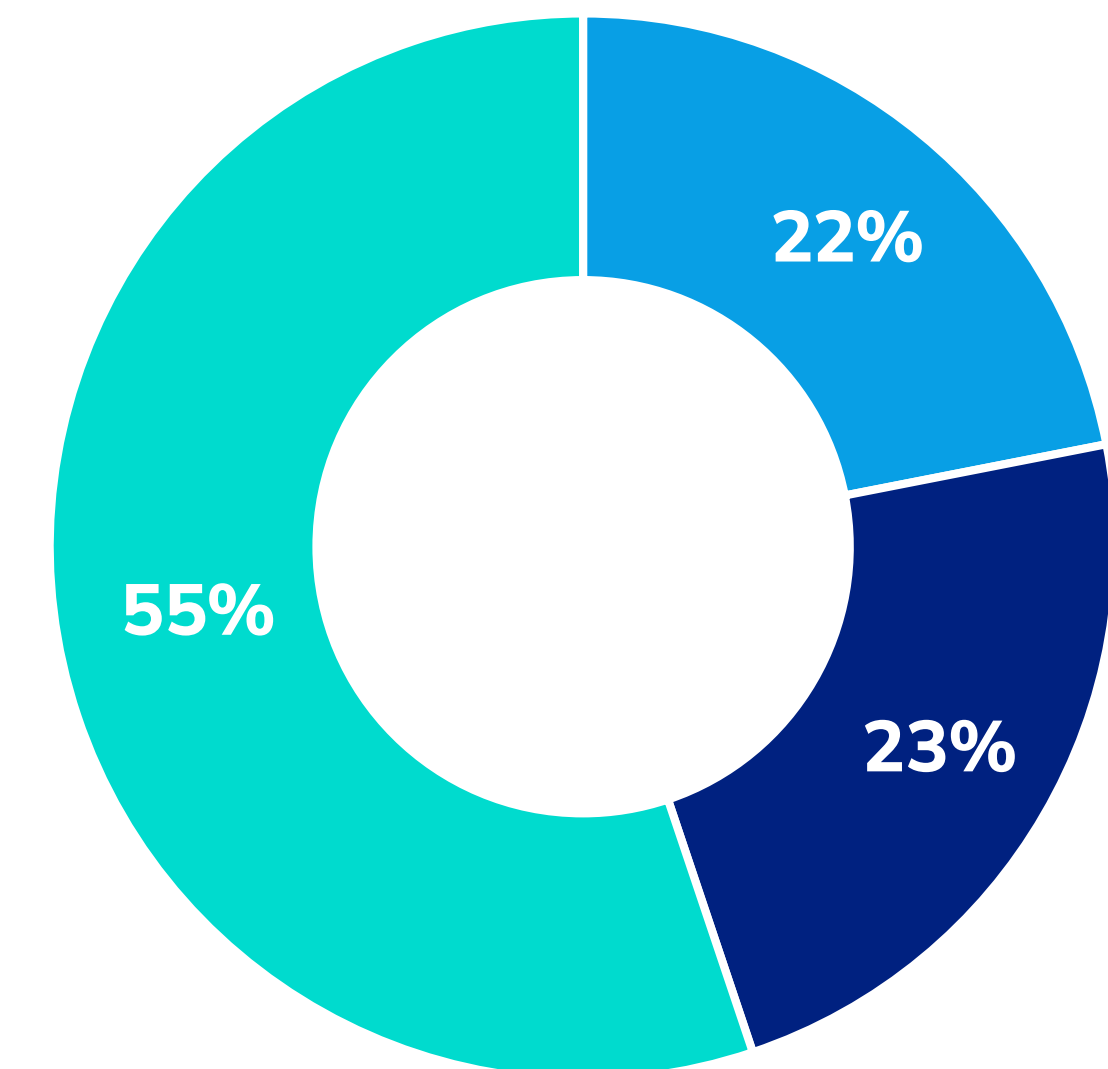
Ocena postępu w realizacji postulatów Konfederacji Lewiatan przynosi zróżnicowane wnioski. Wśród największych sukcesów należy wyróżnić odblokowanie środków z Krajowego Planu Odbudowy (KPO), co otworzyło drogę do realizacji kluczowych inwestycji w takich sektorach jak energetyka, telekomunikacja czy ochrona zdrowia. Ten postęp pozwolił wielu firmom na planowanie inwestycji z myślą o przyszłych wyzwaniach, jednak odblokowanie funduszy to dopiero początek – konieczne jest ich odpowiednie rozdysponowanie i efektywne wykorzystanie. Wyniki badania „Indeks Lewiatana” wskazują, że pomimo poprawy nastrojów, przedsiębiorcy nadal obawiają się o stabilność polityki gospodarczej i przewidywalność regulacyjną, co może stanowić barierę dla długofalowych inwestycji.

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

Transformacja energetyczna pozostaje obszarem, który wymaga intensywnych działań. Polska wciąż opiera się na węglu, a rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) nie przyspiesza w oczekiwanym tempie, co jest niekorzystne dla przedsiębiorstw oczekujących na dostęp do tańszej, zielonej energii. Wyniki „Indeksu Lewiatana” wskazują, że koszty energii stanowią poważne utrudnienie dla 77% firm, a utrzymanie mechanizmu zamrażania cen energii dodatkowo oddala kraj od realizacji unijnych celów klimatycznych. Dlatego Lewiatan apeluje o zniesienie barier regulacyjnych, przyspieszenie inwestycji w sieci energetyczne oraz stopniowe wycofywanie interwencyjnych mechanizmów cenowych.

Czy Pan(i) firma korzysta z odnawialnych źródeł energii?

- tak, wykorzystuje OZE w przeważającej części
- tak, ale jest to niewielki odsetek
- nie wykorzystuje

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania Indeks Lewiatana

POSTULATY PO ROKU

PODATKI

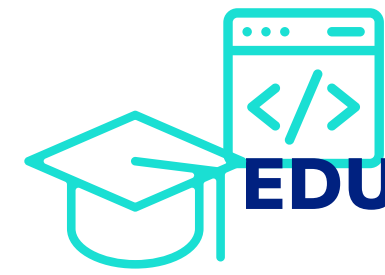
W zakresie polityki podatkowej mimo obietnic uproszczenia systemu, Polska nadal posiada jeden z najbardziej złożonych systemów podatkowych, co stanowi barierę dla przedsiębiorców. Wprowadzone w ubiegłym roku zmiany, takie jak globalny minimalny CIT, tylko zwiększyły złożoność przepisów, zamiast poprawić przewidywalność i stabilność prawa. Wyniki „Indeksu Lewiatana” wskazują, że przedsiębiorcy oceniają regulacyjność jako jedną z największych barier dla działalności gospodarczej. Lewiatan rekomenduje uproszczenie przepisów, wyeliminowanie przepisów generujących największe trudności oraz wprowadzenie skutecznego *vacatio legis* dla nowych regulacji, które pozwoli przedsiębiorcom na dostosowanie się do zmian.

RYNEK PRACY

Rynek pracy pomimo stabilności, wymaga dalszych reform. Demografia, starzenie się społeczeństwa oraz niski wskaźnik dzietności przyczyniają się do spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, co stanowi wyzwanie dla długoterminowego rozwoju. Choć rząd podjął pewne kroki, w tym wdrożenie strategii migracyjnej oraz programów aktywizacyjnych, wyniki „Indeksu Lewiatana” pokazują, że przedsiębiorcy oczekują większego wsparcia w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami, kobiet oraz osób starszych. Lewiatan apeluje o uproszczenie procedur zatrudniania cudzoziemców i tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi kompetencji zawodowych.

POSTULATY PO ROKU

EDUKACJA I CYFRYZACJA

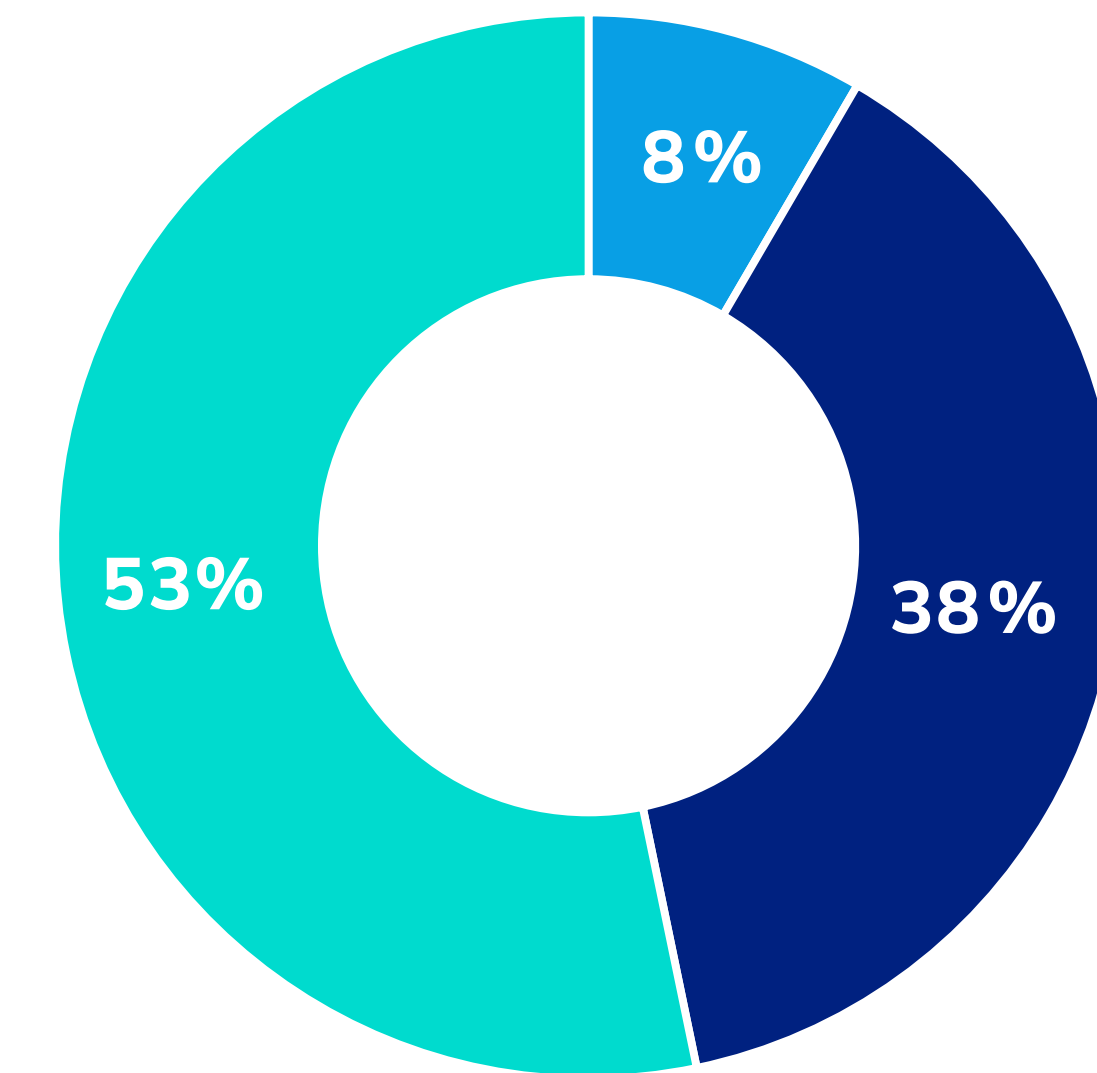
Edukacja i cyfryzacja to kolejne kluczowe obszary. Mimo przyjęcia Polityki Cyfrowej Transformacji Edukacji (PCTE), przedsiębiorcy wciąż wskazują na niedopasowanie systemu edukacji do wymagań rynku pracy, braki kadrowe oraz przestarzałą infrastrukturę edukacyjną. Lewiatan postuluje inwestycje w cyfryzację szkół i rozwój kompetencji przyszłości, aby wyposażyc młode pokolenie w umiejętności potrzebne w nowoczesnej gospodarce. W kontekście cyfryzacji gospodarki konieczne jest także przyspieszenie reform dotyczących cyberbezpieczeństwa oraz pełne wdrożenie rozwiązań takich jak CEPIK 2.0 i e-doręczenia, które pozwolą polskim firmom na szybsze dostosowanie się do zmian technologicznych.

OCHRONA ZDROWIA

W ochronie zdrowia odnotowano wzrost nakładów, jednak struktura finansowania nadal koncentruje się na kosztownych świadczeniach szpitalnych, a nie na opiece podstawowej i ambulatoryjnej, co jest wysoce nieefektywne. Lewiatan rekomenduje większą współpracę między sektorem publicznym i prywatnym oraz rozwój modelu ochrony zdrowia opartego na efektach zdrowotnych, co pozwoliłoby na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów i poprawę dostępności świadczeń zdrowotnych.

Czy nakłady na ochronę zdrowia w Polsce powinny być wyższe?

- tak i wymaga to podniesienia składki zdrowotnej
- tak, ale środki nie powinny pochodzić z podniesienia składki zdrowotnej
- nie, wystarczy bardziej efektywnie wykorzystanie obecnych środków

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania Indeks Lewiatana

POSTULATY PO ROKU

SPORY ZBIOROWE

W kontekście rozwiązywania sporów gospodarczych, pomimo wzrostu liczby spraw kierowanych do mediacji, jej efektywność pozostaje niska, co wpływa negatywnie na płynność finansową firm. Przedsiębiorcy oczekują skuteczniejszych narzędzi pozasądowego rozwiązywania sporów oraz usprawnienia procedur egzekucyjnych, aby ograniczyć problemy związane z zatorami płatniczymi, które według „Indeksu Lewiatana” nadal dotyczą wiele firm.

DIALOG SPOŁECZNY

Dialog społeczny, jako kluczowy element postulowany przez Konfederację Lewiatan, również nie przyniósł oczekiwanych rezultatów. Choć rząd premiera Tuska wykazał gotowość do rozmów z partnerami społecznymi, w praktyce proces konsultacji legislacyjnych często odbywa się w pośpiechu, a rola Rady Dialogu Społecznego (RDS) jest nadal marginalizowana.

Rząd, jako równoprawny, ale i kluczowy uczestnik dialogu, powinien podjąć interwencję na rzecz właściwej reprezentacji w Radzie Dialogu Społecznego przedstawicieli pracodawców. Dialog społeczny to uprawnienia, ale przede wszystkim odpowiedzialność za sprawy publiczne, dlatego, nie odmawiając nikomu uprawnień wynikających z kryteriów reprezentatywności (która wymaga rewizji), należy przywrócić równowagę w reprezentacji w Radzie Dialogu Społecznego, przyjmując model rząd – 3 centrale związkowe – 3 centrale pracodawców. W innym przypadku trójstronny dialog będzie narażony na fiasko.

POSTULATY PO ROKU

Poziom realizacji postulatów Konfederacji Lewiatan wskazuje na niejednoznaczną ocenę. Część ogólnych celów nie została zrealizowana, nie podjęto też istotnych działań dla ich realizacji. Dodatkowo, ogromny deficyt finansów publicznych, nie pozwalał i nadal nie pozwala na spełnienie obietnic. Co jednak nie znaczy, że tematy gospodarcze są na marginesie zainteresowania rządzących. I raport tego dowodzi. Pamiętajmy także, że jesteśmy dopiero w jednej czwartej kadencji parlamentu, więc na finalną ocenę działań rządu jeszcze zdecydowanie za wcześnie.

Przed rządem jeszcze ogrom pracy. Musi, kontynuując trudne zadanie związane z przywracaniem praworządności i rządów prawa, mocniej wsłuchiwać się w postulaty środowisk gospodarczych, które sygnalizują, że zaniedbanie spraw gospodarczych odbije się na kondycji firm, a w konsekwencji stanie finansów publicznych, jakości pracy i życia obywateli. Bez przyjęcia przez rząd bardziej strategicznego podejścia do rozwoju kraju trudno będzie zapewnić stabilne warunki dla rozwoju przedsiębiorstw i wzrostu konkurencyjności. Konieczne jest pilne utworzenie Rady Gospodarczej działająca przy Premierze, jako ciała sprawnie przenoszącego opinie środowiska gospodarczego na najwyższy poziom administracji rządowej. Dodatkowo w tak dynamicznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, a jednocześnie mając na uwadze historię rządów w III RP, kluczowe jest powołanie wicepremiera ds. gospodarczych. Jego rola w kształtowaniu wizji gospodarki Polski byłaby kluczowa dla podniesienia konkurencyjności, inwestycji oraz rozwoju kraju.